

Simplicissimus Budapestje*

BEVEZETÉS A KORSZERŰ SZNOB- ÉS HEDONIZMUSBA, VALAMINT AZ ALKALMAZOTT EMBERLESÉS TUDOMÁNYÁBA

Egy éjszaka szállodában, Budapesten

Simplicissimus azt írta külföldieknek szánt Budapest könyvében, hogy még sohasem aludt budapesti szállodában. Most ezt is át kell írnia. Január végén a Gerlóczy Rooms de Lux fennállásának tízéves évfordulója alkalmából nejevel egy éjszakát a kis butikhotelben tölthetett. Persze nem egyedül ők – vagy egy tucatnyi törzsvendég kapott ilyen ajándékot. A szobát és a reggelit a vendéglátók állták.

Gondolom a menedzsment arra számított, hogy csak nem fogunk máshol vacsorázni. Így is lett. Egy hallatlanul kellemes péntek éjjelt töltöttünk el. Úgy bántak velünk, mintha VIP nászutas párok lennénk. Tudott rólunk a recepció, a teremfőnök, a reggelit felszolgáló váltás.

Az élmény legkülönösebb része a rutinszerű életünkön való rövid kiszállás volt. Mintha külföldre utaztunk volna.

A Gerlóczy mindössze 18 szobás. Isteni helyen van, a belváros közepén, a kávéház és étterem egyáltalán nem csak a turisták törzshelye. Valahol a fele-fele lehet az arány. A békebeli hárfazene nagy találmány. Mint ha száz éve működne az intézmény. Nem hamisítvány – újraalkotás.

Szinte folyton teltház. Ezt a városon belüli kiváló helynek, a családias környezetnek és a remek marketingmunkának köszönhetik.

A globális internetgazdaság esete Budapest szálláshelyeivel

Ha huszonöt évvel ezelőtt valaki útikönyvet írt, vagy külföldi barátjának „best buy” típusú szállást akart választani, akkor beszerezte a január végén megjelent igénytelen, egyre vastagodó magyarországi hivatalos katalógust. Ez tíz éven belül az internetre vándorolt, bár egy ideig még papíron is hozzá lehetett jutni.

Aztán hamarosan minden hotelnek (majd szálláshelynek) saját honlapja lett. Hallani lehetett olyan esetről, hogy egy-egy közülük 24 órás technikai ügyeletet fizet azért, hogy soha ne kerüljön ki az első hús Budapestre irányuló keresési találat közül. Ezzel egyidőben megjelentek a közvetítő honlapok. A világon a legnagyobbra a booking.com hízott. Rég nem jártam rajta, most világszerte 602 ezer tétéles a kíná-

lat. Külleme személytelen, régimódi. Nem követi az új trendeket. (Erre szerintem rá fog fizetni.)

Vannak aztán már nagy méretű globális rendszerek, a venere.com, az Expedia. Érdekes dolog, hogy magyar behatolásuk növekedése megállt 2014 közepén. Egy szakportálon ezt lehetett olvasni: „A korábbi évek eredményéhez képest a saját honlapon át beérkező online foglalások aránya növekvő tendenciát mutat. 2013-ban Budapesten az online szobaéjszakák foglalásának 26,9 százaléka érkezett a saját weblapon (2010-ben 13,9 százalék), míg vidéken a saját honlap részesedése tavaly 49 százalék volt (2010-ben 37 százalék). Az online közvetítők piaca is áttrendeződött kissé. Budapesten továbbra is két közvetítő az uralkodó: a Booking.com és az Expedia. Piaci részesedésük azonban visszaesett. Míg korábban ketten együttesen kiugróan magas, 58,9 százalékos lefedettséget értek el ebben a szegmensben, 2013-ban ez a szám – számos szálloda stratégiai lépéseinek hatására – 43,3 százalékra csökkent. A kisebb közvetítők közül a felmérés szerint az Orbitz, a HRS és a Lastminute.com tudták részesedésüket növelni, míg például az Agoda és a Hotel.de megtorpantak a növekedésben.”

Az igazi változást a 2000-ben indult TripAdvisor site hozta el, a visszajelzések tömeges felhasználásával. Ma 280 millió (!) egyéni felhasználója van. A csoporthoz (ma már tőzsdei cég) 25 különböző szabadidős portál tartozik, lapzártakor 2356 alkalmazottja van. Néhány napvilágra került botrányos eset után a honlap ma már sokat tesz a hamis vélemények kiszűrésére.

Újabb kisebbfajta forradalmat hozott az Airbnb megjelenése. Erről (szemben a fenti cégekkel) már nekem is van személyes tapasztalatom.

Hogyan működik az Airbnb?

Ez a portál 2008-ban indult San Franciscóban, egy év múlva már hatalmas mennyiségű kockázati tőkét tudhatott a magáénak. A bnb az angol bread and breakfast, „koszt és kvártély” közkeletű rövidítése. Ma már 800 ezer szálláshelyet kínál 192 ország 33 ezer településén. Értéke ma tízmilliárd dollár körül jár.

Úgy kerültem a járatlan, új útra, hogy New Yorkban élő felnőt, házas lányomat

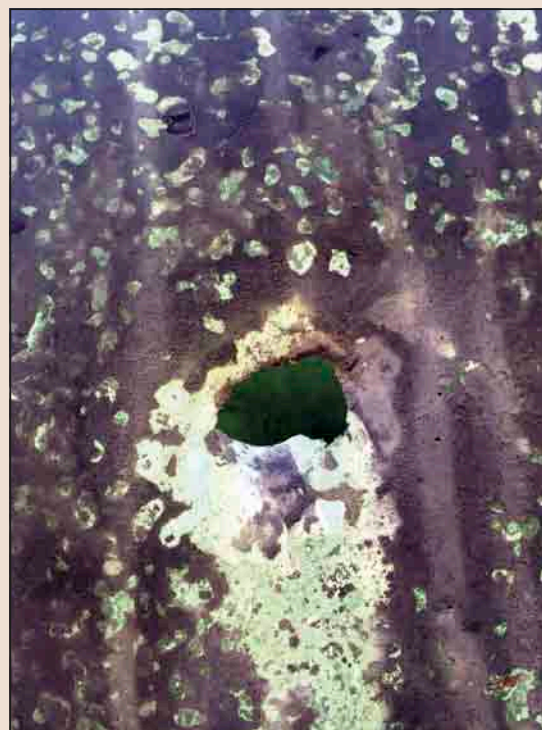
akartam meglátogatni, és a közelükben szerettem volna lakni. Felmentem tehát a honlapra, ahol azonnal nagy meglepetés ért: magyarul beszélt és minden árat forintra számolt át. (Ami azt jelenti, hogy nagyon sok nyelven működik egyszerre, és meg se kérdezi, hogy milyen nyelven akarom használni. Érzékeli, hogy hol ülök, és beállítja a nyelvet.) Beírtam három dolgot: hová, mikor akarok menni, és mihez legyen közel a cél. Ekkor a térképen megjelent egy tucatnyi nekem megfelelő hely, ott volt, és éppen akkor szabad.

Ezután ár és szolgáltatás szerint szűrhettem az ajánlatokat. Ami megmaradt, azt képeken nézegethettem. Némelyiknél volt egy olyan jelvény: ellenőrzött fényképek. Gondolom némi pénzért kimennek és megnézik, tényleg ott készültek-e a fotók. Bár csálni itt aztán végképp nem érdemes.

Ha az egyik szállás megtetszik, és ki akarom venni, be kell jelentkezni: azonosítani kell magamat egy fényképes igazolvánnyal. Én a jogosítványomat választottam, a fényképet feltöltöttem, ezután a rendszer tíz-hús másodpercet kattogott, majd kiírta: rendben. (A földkerekség összes jogosítványával összevetette ennyi idő alatt!). Miután a honlap elfogadott ügyfélnek, az következett, hogy írjak egy levelet a tulajdonosnak. Mondjam el, ki vagyok, miért utazom a városba. Keltsek bizalmat. Végül is egy magánember adja ki a lakást egy másik magánembernek. A tulajdonosnak 24 órája van arra, hogy válaszoljon igen-nel vagy nemmel. Nem kell indokolnia. Néhány óra múlva megkaptam az igenlő választ. Akkor kaptam nevet is.

Ezután véglegesen foglalnom kellett, az árat abban a pillanatban zárolták a bankkártyámon, de a tulajdonos nem kapta meg a neki járó összeget. Ha jól értettem, csak azután jut hozzá, hogy én távoztam a lakásból, és nem tettem panaszt, hogy valami nem stimmel. Az airbnb levonja saját jutalékát (ezt én pontosan nem ismertem), és a többit kapja meg a lakás kiadója. Esetemben ez egy szingli fiatalember volt, aki arra a néhány napra egy haverjához költözött. Mindez nyilvánvalóan Budapestet is érinti. Első pillantásra úgy lehetne gondolni, hogy ez csak a szállodák bizniszét rontja. Pedig inkább az egész turisztikai tortát növeli.

*Mottó: „Nekem mondd, pestinek, hogy füle van a tepsinek?” – XX. század végi mondás

fotó: Simplicissimus

A Budapestre irányuló turizmus szerencsére növekszik. Talán amiatt is, hogy nemcsak a kínálat szélesedett, de az emberek sokkal könnyebben meg is találják a kedvükre való szállást. Éppen úgy, ahogy az interneten ma már mindenki könnyen megtalálhatja a neki tetsző szubkulturális zenét vagy filmet.

Tavaszi leltár a Gerlóczy Nagyterasz első napján

Az „alkalmazott emberlesés” úgy hangzik mintha valami tudomány elnevezése. Pedig inkább sport – sok ezren művelik a mai Budapesten. Ehhez alig van alkalmasabb helyszín, mint egy kávéházi terasz, mondjuk egy közepes méretű európai metropolis belvárosának kis terén, amelyet hívjunk mondjuk Kamermayer Károly térnek.

Az a nap, amikor erre a kis térre kikerülnek a székek, a budapesti tavasz igazi kezdete. Nem a naptári, nem a meteorológiai, hanem az igazi.

Mint viszonylag távol lakó törzsvendéget, meg szoktak tisztelni azzal, hogy levélben riasztást küldenek – a legelső napot én Dárius minden kincséért ki nem hagynám. Kérés nélkül is hozzák a szokásos reggelimet, átlapozom a két legnagyobb olvasottságnak örvendő napilapot, de fél szemmel már az arra haladókat kémlelem.

A tavaszi évadnyitón a legelső reggelen fél nyolc tájban a következőket láttam:

– 1 magányos kisnyugdíjas, két teli cekkerrel, az egyik vászonból, rajta a nagy 20. századi író karikatúrája,

– 1 nagyon csinos, túl magas sarkú csizmában tipegő anyuka, harmadik osztályos, súlyproblémákkal küszködő, túlóltöztetett leánygyermekkel,

– 1 magas homlokú városszociológus külsejű, sportos férfi, arcán tengernyi gond, kerékpáron, még téli öltözetben, kocás sállal,

– 1 duzzadó izomzatú, kopaszra nyírt férfi, csuklóján és nyakán sárga színű fémlánc, mobiltelefonján szerelmes szavakat bűg, – 2 jól öltözött fiatal turista, hétköznapi foglalkozású meleg pár, az egyik még a coming out előtt, a másik már jóval utána, – 1 öltönyös, hátizsákos fiatalember, rolle- ren. Nicsak, ide igyekszik.

– 1 középkorú, lazán öltözött üzletember, háttal. Kiköpött mint Simplicissimus 2009. évi hőse, a kávéház résztulajdonosa. Vajon tényleg ő? Máris végzett volna ma reggel?

– 1 hetvenes, sportos, skandináv külsejű pár, már sétából hazafelé tartanak, szállóvendégek, egyetlen mukkot sem értek a szavukból, alighanem dánok, fogadni merek, mindjárt amíg a reggelire várnak, mindketten előveszik – nem, dehogy az okostelefonjukat – hanem a vastag könyvtári könyvet...

Ha a teraszon ül az ember, akkor az emberlesésnek úgynevezett „konstans helyzetű” fajtáját műveli, ellentétben azzal, amit a kutató szellemű ember csavargás közben tesz. Nem lehet hanyagul irányt változtatni, egy szófoszlánynak a nyomába eredni, lépteket megnyújtani. Itt csak üldögélni lehet, mint a nagy eposzi hajós,

akit kérésére a társai a hajóárbochoz kötözték, nehogy áldozatul essen a szirének bülbülszavának.

A szél eláll, előbújik a nap. A piros sálát, amelyet idén télen a nagy szociológus emlékére hordtam, le lehet venni. Őszig nem is lesz rá szükség.

Egy Szabadság téri emlékmű – nem az a bizonyos

A közelmúltig a Kossuth tér volt a magyar uralkodó elit szoborállító játszóparkja – mostanra a Szabadság tér lett az. Ismeretes, hogy mennyi minden váltotta itt egymást, az irredenta szobroktól kezdve az ideiglenesen itt tartózkodó majd visszatért *Bandholtz* tábornokig, s így tovább.

Simplicissimus a minap szerzőtársával arra sétált – és meglepve vették észre, hogy a tér egyik szerényen árválkodó mellékszereplőjét, az 1848/49-es emlékművet valaki tussal megrongálta. Annak lehet tekinteni, ha valaki a felirat szövegéből „kiemel” néhány szót: feketére mázol egyes betűket. De van az emlékművön graffiti (Ki lehet az itt megörökített Gulyás?) és van rajta egy – alighanem természet ütötte –, szabálytalan alakú lyuk.

A Szabadság tér egyre szépül – elég csak a keleti térfal két szecessziós házának tavaly elkészült renoválására (inkább rekonstrukciójára) gondolni. Most talán majd a Tőzsdepalota következik. A legújabb hírek szerint 2017-re használatba lesz vehető az épület. Akkor talán ez a kis emlékmű is régi pompájában tündököl majd.